

Архивски број: 08-39/3

Датум: 23.02.2024

Постапувајќи по претставката бр. 08 – 842/1 од 07.12.2023 година, поднесена од \_\_\_\_\_, со адреса на \_\_\_\_\_ а сторена дискриминација врз основа на политичко уверување во областа на работата и работните односи против ООУ „Гоце Делчев“ Свети Николе и \_\_\_\_\_ а ООУ „Гоце Делчев“ Свети Николе - \_\_\_\_\_ Комисијата за спречување и заштита од дискриминација врз основа на член 21, став 1, точка 14 и член 27, став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација (Сл. Весник на РСМ бр. 258/2020) на 23.02.2024 година, го донесе следното

### МИСЛЕЊЕ

**НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА** врз основа на политичко уверување во областа на работата и работните односи од страна на \_\_\_\_\_ ООУ „Гоце Делчев“ Свети Николе кон \_\_\_\_\_

### Образложение

На 07.12.2023 година до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше доставена претставка со архивски број 08 – 842/1 од страна на подносителката \_\_\_\_\_, за сторена дискриминација врз основа на политичко уверување во областа на работата и работните односи.

Подносителката на претставката е вработена во општинското основно училиште „Гоце Делчев“ – Свети Николе на неопределено време, а во моментот е наставничка во подрачното училиште во село Горобинци. Во 2018 година подносителката била избрана за директорка на истото училиште од страна на тогашниот градоначалник на Општина Свети Николе, со мандат од четири години.

Во претставката се тврди дека подносителката била дискриминирана од страна на надлежните во училиштето при постапката за напредување во звање наставник – ментор во основно образование, во која што учествувала. Се појаснува дека Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија на својата интернет страница објавило повторен јавен повик до наставниците во основните училишта за доставување на барања за напредување во звање наставник - ментор со број 12 - 15845/1 од 30.12.2022 година, број 18 - 822/1 од 24.01.2023 година и број 12 - 989/3 од 08.02.2023 година. Согласно постапката, од страна на министерот била формирана Комисија за проверка на исполнетоста на професионалните стандарди за звање наставник - ментор со број 18 - 2337/1 од 23.02.2023 година. Истата Комисија изготвила Решение со број 12 - 9044/4 од 30.08.2023 година. Конкретното Решение било применено во ООУ „Гоце Делчев“ Свети Николе на 05.09.2023 година, заведено со архивски број \_\_\_\_\_

0302 - 184/7, а до подносителката било доставено на 11.09.2023 година. Подносителката појаснува дека со Решението било одбиено нејзиното барање за наставник - ментор, бидејќи со мислењето на училиштето за исполнетоста на условите за напредување во наставник - ментор таа била оценета со 9 бода, а според правилникот потребни биле 11 бода од мислење од училиштето за воопшто да се рангира кандидатот. Мислењето го дава тимот за професионален развој при училиштето за учебната 2022/2023 година, а истото го потпишува директорката. Подносителката наведува дека аплицирала на огласот, бидејќи ги исполнувала условите. Имено, таа била и пилот наставник за напредување во знаење, со што дала придонес за изготвување на стандарди во однос на компетенциите на наставниците и критериумите за исполнување на звање наставник - ментор, за што добила мислење и благодарност од проектната единица и била оценета на највисоко професионално ниво. Со тој нејзин ангажман, тврди дека се дошло до сегашните критериуми кои се применуваат за напредување во наставник - ментор. За да се аплицира за наставник - ментор, подносителката појаснува дека наставникот треба да има постигнувања во повеќе подрачја, а потребни се и стекнатите дипломи, сертификати, благодарници, учество на конференции, семинари, лично постигнување во кариерниот развој и др. Сите овие околности носат бодови, а апликантот се рангира согласно добиените бодови. Во однос на нејзиното досие, подносителката тврди дека е целосно средено, а има и електронско портфолио од 2013 година, кога аплицирала за пилот наставник за напредување во звање. Подносителката наведува дека од нејзиното вработување во 1994 година, континуирано, до денес се усовршува и го гради својот кариерен развој. Сето тоа го има евидентирано и поткрепено со потребни информации, стекнати дипломи, сертификати, благодарници и др. Таа била едукатор и обучувач на повеќе теми и истото го има наведено во поднесената апликација до МОН. Подносителката истакнува дека и покрај тоа што во текот на целата кариера се вложувала и надградувала, поради настанот што се случил сега се чувствува понижено, вознемирено и навредено. Воедно вели дека се чувствува посрамено пред себе и пред останатите што ја познаваат и го ценат нејзиното залагање. Во претставката наведува дека најпрвин работела 8 години во село Кадрифаково, потоа 16 години во село Ерцелија, каде постигнала значајни резултати во наставата и вонаставните активности. За тоа време се градела како личност и грижела за подобрување на безбедноста и создавање добри услови за работа. Од 2018 година, со преземање како наставник на упразнето место по основ на пензионирање, била префрлена од село Ерцелија во градот. Потоа околу 4 години била директорка на училиштето. По завршување на мадатот повторно била прераспоредена во село Горобинци, подрачно училиште на ООУ "Гоце Делчев" Свети Николе, како наставник во одделенска настава, без образложение. Истакнува дека за неа продолжиле понижувањата во работниот однос, а едно од тие понижувања, всушност е и повод за поднесување на оваа претставка, кое го појаснува во продолжение. На 19. 04. 2023 година околу 13 часот на подносителката ѝ се јавила директорката на училиштето и од неа побарала да го достави нејзиното досие во училиштето, бидејќи добиле извстување дека таа аплицирала за наставник - ментор. Од причина што таа веќе била на пат кон

училиштето на наставнички совет, ја прашала дали може да го достави досието по советот или наредниот ден. На тоа директорката ѝ одговорила дека не е проблем да го достави досието следниот ден, бидејќи Комисијата за професионален развој единствено требала да потврди некоја информација од досието. Следниот ден го доставила досието до секретарот на училиштето. Подносителката истакнува дека во тој момент знаела кои наставници се во тимот за професионален развој за учебна 2022/2023 година и решила да контактира некои од нив. Потоа ја контактирала и директорката за да ѝ биде издаден документот од вреднувањето на тимот за професионален развој. Кога истото го побарала од училиштето, ја известиле дека директорката не е тука и дека немаат копија од документот, а истиот требало веднаш да се испрати до МОН. Во претставката известува дека го земала своето портфолио од училиштето, но забележала дека воопшто не било ни отворено. Поради тоа се обидела повторно да ја контактира директорката, но таа во наредните денови не била достапна. Понатаму, подносителката контактирала колешка од подрачното училиште, која ја прашала дали е завршено вреднувањето и кои биле членови во Комисијата. Таа одбегнала да ѝ одговори и била навредена поради поставеното прашање. Во тој период, подносителката сфатила дека одеднаш се сменило однесувањето на нејзините колеги и поради тоа се посомневала дека тимот за развој нема да ја оцени според заслуга. Потоа дознала дека за наставник – ментор аплицирала уште една кандидатка, која информација дополнително ја вознемирила. Добила сознанија дека другата колешка кандидатка била присутна за време на вреднувањето, а таа не била ни информирана. Во текот на постапката за напредување во звање, на нејзините часовите присуствувал советник од БРО, кој не дал ниту една забелешка за часовите. Подносителката информира дека според критериумите предвидено било за секоја коомпетенција да се достави доказ, што таа и го направила. Таа тврди дека ниту еднаш не добила никаква информација од училиштето во врска со процесот, а се сомнева дека другата кандидатка тековно ги добивала информациите. Со тоа вели дека била деградирана и понижена.

До 30.08.2023 година, подносителката немала никаква информација од Комисијата за наставник - ментор при МОН, кога преку медиуми добила информација дека министерот им ги врачил уверенијата на наставниците - ментори. Во тој момент сфатила дека таа не била избрана за наставник – ментор од училиштето, туку другата кандидатка. Во следниот период подносителката барала од директорката и надлежните во училиштето да ѝ ја врачат одлуката, но и по неколку напори не ја добила. Кога конечно добила копија од Решението издадено од МОН, дознала дека причината поради која не била унапредена во наставник – ментор е бодувањето на Комисијата за професионален развој во самото училиште. Нејасно е за подносителката како и покрај бројните успеси во кариерата, училиштето ја оценило со само 9 бода од вкупно 20. Според правилата на оваа постапка, појаснува дека кандидатите кои се оценети со помалку од 11 бодови, воопшто нема да бидат рангирани. Врз основа на тоа подносителката смета дека е оштетена, омаловажена, изманипулирана поради различниот третман на работодавачот кон вработените. Таа истакнува дека е

оштетена и во однос на издавањето на Решението од страна на училиштето, бидејќи според неа доколку самата не го побарала немало да ѝ биде врачено. Тоа според неа можело да влијае врз нејзиното право на правен лек од Решението, бидејќи како што наведува го подигнала неколку денови пред истекот на рокот за жалба. Во однос на колешката која била избрана за наставник – ментор, подносителката смета дека има малку постигнувања и помало работно искуство, помалку од 10 години. Подносителката тврди дека оваа постапка на Комисијата и директорката е нетранспарентна и неправична, воедно и механизам за да ѝ се наштети. Во продолжение на претставката се дадени примери на училишта во кои исто така имало кандидати за наставник – ментор, па подносителката го истакнува нивното постапување како пример на еднакво постапување кон вработените. Во посочените училишта кандидатите биле оценувани со ист број на бодови или со максимален број на бодови. Единствено училиштето во кое е вработена подносителката имало ваков пример на нееднакво третирање, деградирање на кандидат и оневозможување на напредок во кариерата. Постапката за унапредување во наставник – ментор се одвива на начин што секој кандидат пополнува апликација, согласно критериумите и приложува докази. Таквата апликација ја вреднува Комисијата во МОН, Комисијата во самото училиште, вреднувањето од посета на советник од БРО на часовите и вреднување на компетенциите според приложените докази. Во сите овие фази се рангира кандидатот и добива одреден број на бодови според кои се прогласува наставник – ментор во училиштето. За подносителката е нејасно како можело директорката да ѝ даде повеќе бодови на другата кандидатка и со тоа тенденциозно да ја понижи подносителката и покрај нејзините достигнувања. Од сето тоа подносителката тврди дека е дискриминирана и вознемирена, ускратени ѝ се можности кои би ги имала како наставник – ментор, како и месечен паричен надомест кој им следува на наставниците – ментори. Поради тоа смета дека е деградирана, неправично оштетена и ставена во „кошот на неуспешните“ и покрај 30 годишното искуство. Во продолжение истакнува дека одговорно и совесно ги извршувала работните обврски и се залагала унапредување на училишните и обвразовни услови. Поради наведеното подносителката ѝ предлага на Комисијата да утврди дискриминација и да наложи отстранување на истата, бидејќи вознемирувањето и дискриминацијата не даваат позитивни ефекти во работата и предизвикуваат несигурност, чувство на пониженост, страв, исмејување од колегите и недоверба во училиштето како институција. Подносителката смета дека со тоа ќе се превенира нееднаков третман на останатите колеги во иднина.

Во прилог на претставката се приложени CV на подносителката ] и Решение на Министерството за образование и наука со кое се одбива барањето за напредување во звање наставник – ментор на ]

На 11.12.2023 година, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација испрати Барање за доуредување на претставката до подносителката. Со истото побара од подносителката да ја доуреди претставката во насока што ќе ги појасни околностите

што ја сочинуваат дискриминаторската основа - политичка припадност/политичко уверување. Односно, ќе ги наведе фактите што се врзани со нејзината политичка припадност/ уверување и оние врзани со политичката припадност/уверување на посочениот дискриминатор. Воедно, на подносителката ѝ беше укажана потребата од посочување на компаратор, односно лице кое се наоѓа во споредлива ситуација, а со него посочениот дискриминатор не постапил на истиот начин, поради неговата политичката припадност/ уверување. Дополнително, подносителката беше задолжена да ја наведе нејзината адреса на живеење во поднесокот за доуредување на претставката.

На 20.12.2023 година, во Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше процесирани поднесок за доуредување на претставката од подносителката со бр. 08 - 842/3.

Со поднесокот за доуредување на претставката, подносителката ја дополни претставката со податоци врзани за неа како подносителка и податоци за посочената дискриминаторка - Општина Свети Николе. Во однос на околностите кои ја појаснуваат дискриминаторската основа политичко уверување, подносителката наведува дека е членка на политичка партија Социјалдемократски сојуз на Македонија. Во 1994 година се вработила во подрачно училиште "Даме Груев" во село Кадрифаково, во комбинирана паралелка со 4 одделенија, потоа во централното училиште „Даме Груев“ село Ерџелија. Таа живее во градот Свети Николе, а работела во село како што наведува во претставката. Барала да биде префрлена во училиште во градот, бидејќи во тој период се отворале нови работни места по основ на пензионирање. Тогаш се вработиле околу 20 наставници, но неа ѝ велеле дека не е можно да биде префрлена, бидејќи не била политички подобна, односно не е членка на ВМРО, туку на погрешна политичка партија СДСМ. Во тој период таа била единствен наставник во ООУ "Даме Груев", село Ерџелија со завршен Педагошки факултет, потоа и со завршени постдипломски студии и звање кариерен советник. Подносителката истакнува дека неколку пати барала од претходните градоначалници преместување во основните училишта во Свети Николе. Односно, во изминатиот период таа барала преместување од Општина Свети Николе: (од 1996 до 2000 година и од 2005 до 2009 година), (од 2010 до 2014 година) и од (од 2014 до 2017 година). Кога барала преместување секогаш ѝ велеле: „Ти си супер наставник, што ти фали во село, сите се фалат од тебе, многу работиш, многу проекти правиш, многу постигнувања имаш на професионален план“. И покрај тоа подносителката истакнува дека преку 10.000 евра има дадено за превоз или транспорт од место на живеење до место на работа, бидејќи до 2009 година биле обезбедувани средства од страна на училиштето, но не и во следниот период. По 24 години работа, подносителката била префрлена како наставник во училиште во градот. Најпрвин како наставник во одделенска настава, а потоа била именувана од страна на (кандидат на СДСМ) како директорка на училиштето со мандат од 4 години. Подносителката известува дека била и на



училишта за доставување на барања за напредување во звање наставник - ментор бр. 12 - 15845/1 од 30.12.2022 година се пријавиле неколку вработени од училиштето преку електронска апликација на интернет страницата на Министерство за образование и наука. Во училиштето пристигнало барање за доставување на мислење од МОН со арх. бр. 12 - 4162/37 од 06.04.2023 година, со кое се барало пополнување на „Прилог 3“, согласно Правилникот за следење и вреднување на работата на наставниците, односно по барање на Комисијата при МОН, училиштето во кое работи кандидатот дава мислење за секој кандидат и истиот е потребно да се достави до Министерство за образование и наука. Во поднесокот се наведува дека Комисијата за професионален развој од страна на училиштето дала Мислење, врз основа податоците со кои располагал тимот за професионален развој во училиштето, поточно врз основа на мислењето на наставниците, мислењето на родителите и мислењето на учениците. Таквото мислење единствено се потпишува од страна на директорот на училиштето. По доставеното мислење од страна на МОН било издадено Решение со арх. бр. 12 - 9041/4 од 30.08.2023 година, со кое било одбиено барањето за напредување во звање наставник - ментор на кандидатката. Врз основа на тоа, во поднесокот се тврди дека не постои нееднаков третман помеѓу вработените кандидатки за наставник - ментор, туку единствено директорот го спроведува Решението издадено од МОН за назначување на наставник во звање наставник - ментор. Поради тоа тврдат дека во случајот не постои дејствие на нееднаков третман, а особено не директно дејствие, ниту дискриминација по ниту една основа.

На 30.01.2024 година, до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше доставен уште еден поднесок за произнесување по наводите од претставката со бр. 08 - 39/2, од потенцијалната дискриминаторка преку полномошник адвокат ?

Во овој поднесок се дополнуваат наводите од претходниот поднесок за произнесување по наведеното во претставката.

### Работниот однос во училиштето

Во однос на текот на работниот однос на подносителката на претставката - \_\_\_\_\_ во ООУ „Гоце Делчев“ Свети Николе, се наведува дека таа од 12.01.2018 година е вработена на неопределено време во училиштето. Истата, во моментот е наставничка во училиштето, во подрачно училиште во село Горобинци. Од 08.02.2018 година со Решение за избор на директор бр. 0901-135/2, \_\_\_\_\_ била избрана за директорка на училиштето од страна на тогашниот градоначалник на Општина Свети Николе, со мандат од четири години. Со поднесокот се истакнува дека таа во текот на нејзината кариера како наставничка покажала посветеност и успеси во работата и професионалниот развој.

Во прилог на наведеното доставени се следните докази: Договор за вработување на неопределено време заведен под број 0402 - 27 од 12.01.018 година и Решение за избор на директор со бр. 0901 - 135/2 од 08.02.2018 година.

### Барање за унапредување во звање наставник – ментор и процес на аплицирање

Министерството за образование и наука објавило Повторен јавен повик до наставниците во основните училишта за доставување на барања за напредување во звање наставник - ментор. Се истакнува дека за Општина Свети Николе било предвидено да се избере еден наставник - ментор.

За потврда на тврдењето доставиле доказ: Повторен јавен повик до наставниците во основните училишта за доставување на барања за напредување во звање наставник-ментор, извадок од веб страница на МОН. Согласно јавниот повик, за да се поднесе барање за унапредување во наставник – ментор, потребно е наставникот да ги исполнува следните критериуми:

- најмалку седум години работно искуство како наставник;
- вработен на неопределено работно време и
- ги исполнува професионалните стандарди за наставник – ментор.

Понатаму, појаснуваат дека при електронската апликација се доставуваат и докази поврзани со работното искуство, видот на стекнатото образование, обуки, научно – стручни конференции, конгреси, симпозиуми, авторство, учество во активности за подобрување на наставата, награди, признанија и професионална пракса за стекнати компетенции.

во рамки на утврдениот рок во Повторениот јавен повик електронски, уредно, поднела Барање - аплицирала на веб страницата на МОН, бидејќи ги исполнувала сите потребни услови, доставувајќи ги пропишаните податоци и документи. Согласно Правилникот за следење и вреднување на работата на наставниците бр. 18 - 15334/1 од 30.12.2020 година донесен од страна на МОН пропишано е дека следењето и вреднувањето на наставниците во однос на квалитетот на работата и постигнувањето на компетенциите и стандардите на наставниците се врши од страна на Бирото за развој на образованието и од страна на директорот на училиштето (се посочуваат член 2, 3, 4, 5 и 6 од Правилникот). По барање на Комисијата за исполнетоста на професионалните стандарди за кандидатите за наставник - ментор или наставник - советник, од страна на Бирото за развој на образованието се спроведува увид во збирката на докази за професионалната пракса, како и непосредно следење на планирањето, организацијата и реализацијата на наставата и другата воспитно - образовна работа на секој поединечен кандидат. Бирото за развој на образованието, во утврдениот рок, до Комисијата за исполнетоста на професионалните стандарди за кандидатите за наставник – ментор или наставник - советник доставува оценка за исполнетоста на стандардите за секој кандидат. Оценката за исполнетоста на професионалните стандарди за наставник – ментор се води на образец Прилог 1, составен дел на Правилникот. Најголемиот број на бодови добиени од Оценката за исполнетоста на професионалните стандарди е 80 за звањето

наставник – ментор, односно 100 за звањето наставник - советник. Понатаму, на барање на Комисијата, училиштето во кое работи кандидатот, во утврдениот рок, до Комисијата за исполнетоста на професионалните стандарди за кандидатите за наставник - ментор или наставник - советник доставува мислење за исполнетоста на стандардите за секој кандидат. Мислењето за исполнетоста на професионалните стандарди за наставник - ментор се води на образец, кој е даден во Прилог 3 ие составен дел Правилникот. Од страна на училиштето се дава мислење врз основа на податоците со кои располага тимот за професионален развој во училиштето, мислењето на наставниците, мислењето на родителите и мислењето на учениците. Мислењето од училиштето се потпишува од страна на директорот на училиштето.

Истото го потврдуваат со Правилник за следење и вреднување на работата на наставниците бр. 18 - 15334/1 од 30.12.2020 година.

Во однос на надлежностите на директорката, во поднесокот се појаснува дека согласно член 113, став 1, алинеја 19 од Законот за основното образование, директорот на основното училиште има надлежност да врши повеќе работи, од кои една од нив е да ја организира и следи работата на училишниот инклузивен тим и други тимови во училиштето. Следствено на тоа, како овластено лице - донела Одлука за формирање на тим за професионален развој на наставниците, заведена под бр. 0204 - 510/2 од 23.09.2022 година, со која бил формиран Тимот за професионален развој, составен од вкупно пет члена. Согласно член 2 од Одлуката Тимот се задолжува да овозможува континуиран професионален развој на сите наставници. Професионалниот развој започнува од проценка на потреби, утврдување на приоритети за професионален развој, планирање на професионалниот развој, имплементација и евалуација на настагниот кадар на Училиштето.

За потврда на веродостојноста на тврдењето во прилог ја доставиле Одлуката за формирање на тим за професионален развој на наставниците со бр. 0204 – 510/2 од 23.09.2022 година.

### Наводи од претставката

Во поднесокот за произнесување се констатира дека подносителката го опишува пријавениот настан како одземање на правото за напредување во звање наставник – ментор во основно образование. Посочуваат на наводите на подносителката со кои тврди дека Комисијата за проверка на исполнетоста на професионалните стандарди за звање наставник – ментор, која е формирана од министерот за образование и наука го донела Решението број 12 - 9044/4 од 30.08.2023 година, со кое МОН ја одбило електронската пријава - Барање на ... Следствено на тоа ги негираат тврдењата на подносителката дека работодавачот, односно училиштето ги третира нееднакво вработените. Се напоменува дека подносителката водена од личната нетрпеливост и фактот дека не е избрана за наставник - ментор по објавениот јавен